

Завдання 2. Аналіз результатів опитувань: Задоволеність українців різними аспектами життя та тим, як складається життя в цілому.

Грищенко Юрій К-29

В цій роботі ми намагатимемось проаналізувати результати дослідження, проведені Київським міжнародним інститутом соціології (KMIC) в 2019 р.

Методом особистого інтерв'ю опитано 2021 респондента, що мешкають у 110 населених пунктах усіх регіонів України (крім АР Крим) за 4-х ступеневою стохастичною вибіркою, що репрезентативна для населення України віком від 18 років. Така методика дослідження достатньо точно показує нам погляди всіх дорослих українців в цілому. Отже, можна зробити деякі висновки щодо загального стану якості життя в Україні. Для цього будемо користуватись додатковими матеріалами, такими як Human Development Index (HDI) та деякими поняттями з психології.

Якщо подивитись на різноманітні аспекти життя українців, то можна помітити, що задоволеність різними аспектами суттєво відрізняється. Так, своєю сім'єю задоволені 77% українців (і не задоволені — 9 %), а в той же час економічною ситуацією задоволені лише 5 % (і не задоволені — 83%). В цілому, ми бачимо, що людей влаштовують соціальні аспекти їх життя (такі як сім'я, ставлення оточуючих, інтимне життя), і набагато менше влаштовують матеріальні умови (такі як безпека України, стан економіки). Такі питання, як самореалізація та стан навколишнього середовища, є більш спірними серед українців — приблизно третина задоволених і третина не задоволених.

З іншого боку, розглянувши задоволеність українців тим, як складається життя в цілому, бачимо набагато чіткішу картину — задоволені життям лише 48% населення. Може скластися враження, що це не зовсім мало, але якщо порівнювати Україну з іншими країнами світу, стає зрозумілим, що цей показник насправді є дуже низьким. За даними World Happiness Report^[1], за «індексом щастя» Україна посідає 132 місце серед 157 опитаних країн. Постає питання: чому так? Які саме чинники впливають на задоволення життям?

Взагалі, багато соціологів та психологів намагаються дати відповідь на це питання. Зокрема, дуже популярною теорією є піраміда потреб Абрагама Маслоу, запропонована 1943 р. Проте в наші часи ця теорія оспорується^[2] і не є загальноприйнятою. Спробуємо з'ясувати, наскільки корисною ця теорія буде для пояснення ситуації в Україні.

Нагадаю, що Маслоу розділяє людські потреби на кілька категорій, і розставляє їх в такому порядку: фізіологічні, безпеки, соціальні, поваги та самовираження. Фізіологічні потреби вважаються найбільш основними, і якщо вони задоволені, людина почне приділяти увагу наступній потребі (а саме, потребу в безпеці) і так далі. З цієї теорії слідує, що якщо основні потреби людини (такі як фізіологічні потреби та безпека) не задоволені, задоволеність життям в цілому буде значно нижче.

Дослідники з КМІС приділили велику увагу залежності задоволеності життям від фінансового становища, і це припущення певною мірою справджується:

«Зокрема серед респондентів, які вказали, що їм не вистачає грошей навіть на їжу, тим, як складається їхнє життя задоволені 31%, не задоволені – 36% (середнє 2,9), серед тих, хто може дозволити собі коштовні покупки задоволені 67%, не задоволені – 10% (середнє 3,8).»

Якщо врахувати, що фінансовою ситуацією задоволені лише 5% українців, то не дивно, що загальна задоволеність життям досить низька.

Також слід звернути увагу на наступну сходинку ієрархії — потребу в безпеці (та впевненості у завтрашньому дні). В цьому плані Україна також має серйозну проблему, особливо в умовах воєнного конфлікту та економічної кризи. Напевно, це має неабиякий вплив на психічний стан українців: якщо так, то це безпосередньо матиме негативний вплив на задоволення життям.

Варто зазначити, що теорія Маслоу не виділяє певні потреби як «важливіші» за всі інші. Задоволення будь-якої потреби матиме певний позитивний вплив на самопочуття людини. Ця теорія лише пояснює мотивацію людини. Дійсно, за результатами дослідження, перелік факторів, що найбільше корелюють із задоволеністю життям, досить різноманітний: можливість самореалізації, робота, матеріальний добробут — усе це є досить впливовим. Проте якщо людина не

задоволена одним із цих аспектів, вона буде вмотивована це виправити. В Україні, майже всі аспекти життя задовільні, окрім базових: матеріальне становище та почуття безпеки. Саме така «нерівномірність» може пояснити, чому українці так оцінюють своє життя.

Звичайно ж, це не є доказом теорії Маслоу, але це є одним із можливих пояснень. Ця тема потребує подальшого аналізу з застосуванням більш нових моделей.

Використані джерела

1. <https://www.uifuture.org/post/ukraina-u-globalnih-rejtingah-2017-2018/>
2. https://en.wikipedia.org/wiki/Maslow%27s_hierarchy_of_needs#Criticism